OBS! Utskriven version kan vara inaktuell.
Senaste versionen hittar du via intranätet under "styrande dokument" eller vårdgivarwebben.

Region Halland

Gäller för: Kommuner; Region Halland

Handlingsplan för hantering av försändelse med misstänkt farligt ämne (”pulverbrev”) som kan innebära hot

Hitta i dokumentet

Syfte
Bedömning av eventuellt hotbrev
Första åtgärd vid misstänkt postförsändelse
Aktörers roller vid försändelse som innehåller pulver
Handläggning av provanalys och provsvar
Personsanering, begreppens innebörd enligt Socialstyrelsen
Ytterligare information om Antrax
Kontaktlista
Uppdaterat från föregående version

Upprättad i samverkan mellan Polis, Räddningstjänst, Region Halland, Smittskyddsläkare och Länsstyrelsen.

Syfte

Syftet med handlingsplanen är att beskriva vilka aktörer som agerar i Hallands län vid en försändelse med misstänkt farligt ämne, samt kortfattat beskriva deras uppgifter och hur samverkan sker.

Bedömning av eventuellt hotbrev

- Svenska myndigheter och andra verksamheter överlåter till polisen att göra hotbedömning. Observera att smittrisk ibland kan föreligga oberoende av hotbild.
- Aktörer som kan utsättas för hot bör förbereda sin personal och se till att ha tydliga rutiner, inklusive lämplig lokal, vid posthantering samt vid situation med misstänkt postförsändelse.

Första åtgärd vid misstänkt postförsändelse

- Larma 112
- Följ polisens/ räddningstjänstens instruktioner
- **Öppna inte brevet** om misstanke, se Viktig information Misstänkt försändelse

Om brevet öppnats och visar sig innehålla pulver

1. Täck försiktigt över hela försändelsen/pulvret med ett papper eller dylikt men undvik att röra försändelsen.
2. Ta av kläder som kommit i kontakt med pulvret. Undvik att dra tröjor eller liknande över huvudet, för att minska risken för att andas in pulver. Klipp upp kläder vid behov. Lägg kläder i en hög på golvet.
3. Lämna rummet omgående och gå till närmaste toalett/duschrum, tvätta händer, ansikte, underarmar och andra exponerade kroppsdelar med tvål och vatten. Om möjligt duscha. (Gäller samtliga i rummet)

4. Spärra av rummet där försändelsen öppnats och säkerställ att inga fler går in. Gäller tills besked om negativt provsvar säkrats.
5. Utrym om möjligt rummen utmed vägen till toalett/duschrum och stäng ev. dörrar tills negativt provsvar säkrats.
6. Meddela närmaste chef eller säkerhetsansvarig att ventilationen ska stängas av.
7. Exponerad personal bör om möjligt stanna på toalett/duschrum till polisen/räddningstjänst kommer och undvik att vistas nära personer och i andra rum som inte exponerats. Om toalett eller duschrum saknas, invänta polis/räddningstjänst i ett annat närliggande rum (eller balkong alt. utomhus om vädret tillåter).
8. Personer som kan ha exponerats bör inte äta, dricka, snusa, röka eller röra sig i ansiktet innan noggrann handtvätt eller personsanering.
9. Följ polisens/räddningstjänstens vidare instruktioner

För definition av olika saneringsbegrepp, se sida 7

Aktörers roller vid försändelse som innehåller pulver

SOS Alarm

- Ser till att räddningstjänst, polis, ambulans och TiB Region Halland får larm
- informerar inringare om punkterna ovan i avsnitt ”Första åtgärd vid misstänkt postförsändelse”.

Polisen på plats – polisinsatschef/platschef

- Polisen gör en bedömning på plats enligt särskilda rutiner
- Polisen ger instruktioner om handläggning
- Spärrar av området vid behov
- Om allvarligt hot (något mellanläge finns inte):
    - Gå ej in i rummet
    - Tillse att rummet är avspärrat
    - Stäng om möjligt av ventilation om inte detta är gjort
    - Lista exponerade personer och skicka listan till smittskyddsläkaren
    - Polis/tekniker ansvarar för omhändertagandet av förslutna plastsäckar med de exponerades kläder. Vid behov kontaktas kommunen för hjälp med eventuellt klädbyte (se även nedan under Räddningstjänst).

Polisen – Regionalt vakthavande befäl

- Kontakta TiB Region Halland (som ansvarar för att kontakta smittskyddsläkaren)
- Kontakta räddningstjänst och ambulans för livräddande sanering av exponerade personer och insatspersonal (eventuell sanering beslutas av smittskyddsläkaren, se nedan)
- Kontakta bombtekniker och avancerad indikering (AI), MCF, för omhändertagande av brevet

Polisen – Nationell ledningscentral och NFC (Nationellt forensiskt center)

- Involveras i olika omfattning beroende på polisens bedömning.

- Beslutar i aktuella fall till vilket säkerhetslaboratorium som proverna skall skickas. Se handläggning av prov nedan.

Polisen – Nationella bombskyddet

- Hanterar provet enligt särskilt PM
- Kan utföra provtagning i den heta zonen efter föredragning av ansvarigt polisbefäl
- Samverkar med MCF, FOI och kriminaltekniker
- Säkerställa att adekvat sanering genomförs
- Ansvarar för hantering och säkring av material och spår
- Bedömer i samråd med kriminaltekniker om prover skall skickas till analys
- Polisiär dokumentation

Media – hanteras primärt av polisens presstalesperson

Räddningstjänsten

- Om räddningstjänsten är först på plats; avspärra och utrym olycksplatsen, initialt riskområde 50 m.
- Stäng om möjligt av ventilation om inte detta är gjort.
- Personlig skyddsutrustning (RIB) Ämnessida - Farliga ämnen - MCF RIB , **Livräddning:** Branddräkt och andningsskydd. Dräkten kan behöva saneras efteråt. **Vid läckageplatsen:** Vätsketät kemskyddsdräkt (typ 3) och andningsskydd.
- Exponerade personer får hjälp med avklädning av räddningstjänst om detta inte redan skett.
- Exponerade personer saneras på plats med tvål och varmt vatten. Om exponerad person redan duschat med tvål och vatten krävs ingen ytterligare sanering.
- Kontaktar, i samråd med sjukvårdsledning på plats, smittskyddsläkaren för att delge bedömning.
- Kläder och andra tillhörigheter försluts i dubbla plastsäckar (tas sedan omhand av polisen om händelsen bedöms som allvarligt hot).
- Lämnar vid behov klädbyte (overall) till exponerade personer (vid behov kontaktas kommunen via polisen om ingen annan lösning finns, se ovan).
- Sanera insatspersonal, enligt ovan, samt utrustning om behov finns (sanering lokaler/utrustning: Antrax: koncentrerad Klorin, 70% etanollösning, Virkon eller annat desinfektionsmedel enligt riktlinje från Smittskyddsläkaren) Ämnessida - Farliga ämnen - MCF RIB.

Smittskyddsläkaren (punktlistan avser endast misstänkt eller bekräftat B-ämne)

- Agerar utifrån smittskyddslagens mandat och ansvarsområdet omfattar enbart B-ämne (ej kemiska, radionukleära, explosiva)
- Informerar vid behov exponerade personer och andra berörda.
- Kontakt med räddningstjänsten för beslut kring vilken typ av sanering som krävs. Om det är skarpt läge enligt polisens bedömning (något mellanläge finns inte) ska exponerade personer saneras så snart som möjligt.

- Fattar beslut om fullständig personsanering av exponerade skall göras efter samråd med räddningstjänst och sjukvårdsledare på platsen.
- Informerar TiB Region Halland om vilket beslut som fattats avseende personsanering.
- Fullständig personsanering utförs av sjukvårdspersonal, vanligtvis vid akutmottagningens saneringsenhet.
- Om fullständig personsanering inte bedöms behövas genomförs personsanering på platsen, vid behov bistår räddningstjänst. Om exponerad person redan duschat med tvål och vatten behövs dock som regel ingen ytterligare sanering i dessa fall.
- Etablera kontakt med Folkhälsomyndighetens TiB tel. 010-205 24 00
- Etablera kontakt med bakjour på Infektionskliniken om stark misstanke eller positivt provsvar. Uppmana infektionsklinikens personal att ha skyddsutrustning om exponerad person inte sanerats.
- Vid misstanke om möjlig antrax påbörjas antibiotikaprofylax (Ciprofloxacin eller annat alternativ) till exponerade personer inom 24 timmar efter exposition i väntan på provsvar. Effektueras via Infektionskliniken.
- Om positivt provsvar, informera i samverkan med regional TiB; räddningstjänst, berörd verksamhetschef eller motsvarande, exponerade personer, ambulanspersonal och eventuellt andra aktörer.
- Vid positivt svar översänds listan över exponerade personer till bakjour på Infektionskliniken
- Om positivt svar kontakta Miljö- och Hälsoskyddsförvaltningen i berörd kommun som kan fatta beslut om sanering av lokaler. (Antrax: koncentrerad Klorin, 70% etanollösning, Virkon eller annat desinfektionsmedel enligt riktlinje från Smittskyddsläkaren) Ämnessida - Farliga ämnen - MCF RIB

Om negativt provsvar städas rummet enligt fastighetsägarens gängse rutiner.

Region Halland (Regionkontor, sjukvården):
Tjänsteman i beredskap

- Regional tjänsteman i beredskap (TiB) informerar smittskyddsläkaren när larm om misstänkt postförsändelse inkommer från SOS Alarm.
- Regional TiB förvarnar akutmottagningar om händelsen och ev. behov av kommande fullständig personsanering. Information delges vid behov krisledningsorganisationerna enligt ordinarie rutiner.
- Regional TiB meddelar Socialstyrelsen.

Ambulans och akutsjukvård

- Personlig skyddsutrustning finns inom ambulansorganisationen, tät klädsel samt skyddsmask alternativt skyddsdräkt och mask om samtidig misstanke om C-ämne, samt på akutmottagningarna.
- Sjukvårdsledare och räddningstjänst på plats samråder med smittskyddsläkare, som fattar beslut om vilken typ av sanering som blir aktuell.
- Samråd sker även kring hur exponerade personer transporteras till sjukhus om fullständig personsanering bedöms aktuell och/eller annat omhändertagande på vårdinrättning krävs.

- Fasta saneringsenheter finns på akutmottagningarna på sjukhusen i Halmstad och Varberg.
- Sjukvården ansvarar för den fullständiga personsaneringen på akutmottagningarna i de fall detta är aktuellt, efter det att räddningstjänsten genomfört livräddande personsanering (i första hand avklädning och tvätt av händer, underarmar och ansikte alternativt avspolning om större exponering).

Infektionskliniken

- I väntan på provsvar ska infektionskliniken tillse att exponerade personer får antibiotikaprofylax inom 24 timmar efter exposition. Rekommenderad profylax är f.n. Ciprofloxacin 500 mg x 2 i 60 dagar peroralt (alternativt Doxycyklin 100 mg x 2 eller Amoxicillin 500 mg x 3 om stammen är känslig). Kontakta infektionsbakjouren och barnklinikens bakjour om minderårig exponerad.
- Exponerade personer ska ha genomgått personsanering innan fortsatt vårdomhändertagande inom sjukhuset. Om person ska tas om hand på infektionsklinik på misstanke om biologisk smitta och personen inte är personsanerad så är en reservlösning att infektionsklinikens personal har skyddsutrustning: andningsskydd FFP3, skyddsglasögon/visir, plastförkläde med lång ärm och handskar.

Folkhälsomyndigheten

- Folkhälsomyndighetens TiB är ingång för extern kommunikation. Folkhälsomyndigheten har 24 timmars beredskap (2 timmars inställelsetid) för beredskapsdiagnostik i säkerhetslaboratoriet.
- Myndighetens kliniska mikrobiolog i beredskap (KMiB) kommunicerar kring logistik och analys av prover.
- Provet behöver bedömas och/eller testas negativt för CRNE av polisen/AI (=avancerad indikering) innan det skickas till Folkhälsomyndigheten.
- Meddelar smittskyddsläkaren när prov kommer.
- Se handläggning av provanalys och provsvar nedan.

Miljö- och hälsoskyddsförvaltningen i berörd kommun

- Ansvarar för att besluta om sanering av lokaler vid positivt provsvar om detta inte görs på frivillig väg.
- Kontaktas via kommunens säkerhetschef eller kommunens TiB.

Länsstyrelsen

- Samordnar på begäran avstämningsmöte mellan aktörerna (polis – räddningstjänst, smittskyddsläkare, regional TiB) fortlöpande under händelsen.

Handläggning av provanalys och provsvar

CRNE-analys: Totalförsvarets forskningsinstitut/Nationellt forensiskt centrum (FOI/NFC) genomför analys om polisen bedömer att utökad analys för kemiska ämnen (C), inklusive toxinanalys, och/eller radionukleära ämnen (RN) eller explosiva ämnen (E) bör utföras.
B-analys: Folkhälsomyndigheten utför mikrobiologisk laboratorieanalys. Vanligen analyseras provet för antrax. Utvidgad analys med ytterligare B-analyser kan utföras, beställs av polis eller i samråd med smittskyddsläkare. Endast provmaterial fria från explosivämnen samt utan kemiska och radiologiska eller nukleära ämnen analyseras av Folkhälsomyndigheten.

Folkhälsomyndigheten hanterar provet avseende antrax enligt egna rutiner. Inom 6 timmar efter ankomst till FoHM lab kan ett PCR-baserat preliminärt svar ges samt odlingsbaserat slutsvar inom 24 timmar. Provet utsvaras enligt Folkhälsomyndighetens rutiner.

- **Information vid provresultat av CRNE-analys**

När resultatet på eventuella kemiska analyser föreligger samråder vakthavande befäl, räddningstjänsten och smittskyddsläkaren om fortsatt handläggning genom direktkontakt sinsemellan eller begäran till Länsstyrelse om avstämningsmöte.

- **Information vid provresultat av B-analys**

Folkhälsomyndigheten informerar endast Polismyndigheten om resultatet av biologisk analys eftersom provsvaret i dessa situationer omfattas av förundersökningssekretess. Polisen förmedlar svaret vidare till smittskyddsläkaren och övriga berörda aktörer.

Gemensamt avstämningsmöte mellan aktörerna när provsvar kommit (oavsett om positivt eller negativt) för samordning av vidare information till berörda och de åtgärder som i aktuella fall behöver vidtas.

Personsanering, begreppens innebörd enligt Socialstyrelsen

Vid CBRNE-händelser där personer kan exponeras av farliga ämnen behöver ämnena avlägsnas för att bryta exponeringen och minska risken för skador för individen samt minska risken för spridning till andra. Detta kallas sanering och det finns olika benämningar för när sanering sker, vem som utför den och på vilket sätt.

Personsanering
Sanering av person genom avklädning, avspolning med vatten och/eller tvätt med tvål och vatten eller annat personsaneringsmedel.

- **Livräddande personsanering**

Livräddande personsanering utförs omedelbart i syfte att rädda liv och utförs av räddningstjänst. Om zonindelning finns på en plats för händelse sker livräddande personsanering vid utgången från het zon.

- **Fullständig personsanering**

Fullständig personsanering utförs av hälso- och sjukvård och innebär att alla skadliga ämnen avlägsnas från personen. Detta genomförs i fast saneringsenhet på sjukhus eller vid utgången av varm zon förutsatt att det inte finns behov av att föregås av en livräddande personsanering.

Ytterligare information om Antrax

Hemsidor (sök på antrax/anthrax)
www.folkhalsomyndigheten.se
www.socialstyrelsen.se
www.smittskyddstockholm.se
www.krisinformation.se
www.cdc.gov
www.hpa.org.uk
Ämnessida - Farliga ämnen - MCF RIB
Smittskyddsblad – Smittskyddsläkarföreningen för informationsblad till exponerad för Mjältbrand, samt läkarinformation och patientinformation

Kontaktlista

Räddningstjänst 035-16 00 98 (för Laholm/ Halmstad/ Hylte kommuner, men förmedlar vid behov även kontakt avseende Falkenberg/ Varberg/ Kungsbacka kommun).

Polis nås via SOS Alarm (alt via TiB Region Halland).

Prehospital sjukvårdsledning nås via SOS Alarm (alt via TiB Region Halland).

Region Halland TiB kan nås via sjukhusväxel 035-13 10 00 (alternativt via SOS Alarm)

Smittskyddsläkare 0703-19 16 13 kontorstid, övrig tid via TiB Region Halland eller sjukhusväxel

Folkhälsomyndigheten TiB/KMiB 010-205 24 00.

Uppdaterat från föregående version

Redaktionella ändringar; uppdaterat kontaktlista och länkar, namnbyte från MSB till MCF med anledning av myndighetens namnbyte, förtydligat avsnitt om handläggning av provanalys och provsvar.

Region Halland

Gäller för: Kommuner; Region Halland